



---

*Istungidokument*

---

**B8-0180/2019**

11.3.2019

## **RESOLUTSIOONI ETTEPANEK**

komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja avalduse alusel

vastavalt kodukorra artikli 123 lõikele 2

inimõiguste rikkujate vastase Euroopa sanktsioonirežiimi kohta  
(2019/2580(RSP))

**Marietje Schaake, Petras Auštrevičius, Beatriz Becerra Basterrechea, Izaskun Bilbao Barandica, Gérard Deprez, Marian Harkin, Ivan Jakovčić, Ilhan Kyuchyuk, Louis Michel, Javier Nart, Urmas Paet, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Carolina Punset, Jozo Radoš, Frédérique Ries, Jasenko Selimovic, Pavel Telička, Ivo Vajgl, Matthijs van Miltenburg, Hilde Vautmans**  
fraktsiooni ALDE nimel

**Euroopa Parlamendi resolutsioon inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi kohta  
(2019/2580(RSP))**

*Euroopa Parlament,*

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone, milles nõutakse kogu ELi hõlmava mehhanismi kehtestamist sanktsioonide kohaldamiseks inimõiguste tõsiste rikkumistega seotud isikute suhtes, sealhulgas oma 2. aprilli 2014. aasta soovitusel nõukogule ühiste viisapiirangute kehtestamise kohta Sergei Magnitski juhtumiga seotud Venemaa ametnikele<sup>1</sup>,
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu V jaotise 2. peatükki sanktsioonide kehtestamise kohta ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 215 sätteid sanktsioonide kehtestamise kohta kolmandate riikide ja üksikisikute, rühmituste ja mitteriiklike üksuste suhtes,
- võttes arvesse avaldust, mille president Jean-Claude Juncker tegi seoses oma 12. septembri 2018. aasta kõnega liidu olukorra kohta, ja milles ta tegi ettepaneku, et liikmesriigid kasutaksid olemasolevaid ELi eeskirju, et teatavates ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitika küsimustes (näiteks siis, kui soovitakse ühiselt reageerida inimõiguste rikkumistele ja kohaldada tõhusaid sanktsioone) minna ühehäälselt hääletamiselt üle kvalifitseeritud häälteenamusega hääletamisele;
- võttes arvesse avaldust, mille komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja tegi 10. detsembril 2018 pärast ELi välisasjade nõukogu istungit,
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee 22. jaanuari 2019. aasta resolutsiooni Sergei Magnitski kohta ja sihipäraste sanktsioonide abil karistamatuse vastu võitlemise kohta,
- võttes arvesse liidu välispoliitika peadirektoraadi poolt 26. aprillil 2018. aastal avaldatud uuringut raske inimõiguste rikkumise korral üksikisikute suhtes rakendatavate sihipäraste sanktsioonide ning nende mõju, suundumuste ja väljavaadete kohta<sup>2</sup>,
- võttes arvesse 14. novembri 2018. aasta ettepanekut luua Euroopa inimõigustega seotud sisenemiskeelu komisjon,
- võttes arvesse kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi

---

<sup>1</sup> ELT C 408, 30.11.2017, lk 43.

<sup>2</sup> Uuring „Targeted sanctions against individuals on grounds of grave human rights violations – impact, trends and prospects at EU level“, Euroopa Parlament, liidu välispoliitika peadirektoraat, välissuhete poliitikaosakond, 26. aprill 2018.

sanktsioonirežiimi teemalist kohtumist, mis toimus 20. novembril 2018 Madalmaades,

- võttes arvesse kodukorra artikli 123 lõiget 2,
- A. arvestades, et ELi sanktsioonid (üldisemalt tuntud kui piiravad meetmed) on muutunud viimase paarikümne aasta jooksul liidu välissuhete lahutamatuks osaks, kusjuures praegu on kehtestatud 34 riigi suhtes rohkem kui 40 erinevat piiravat meetet; arvestades, et hinnangute kohaselt on umbes kaks kolmandikku ELi riigipõhistest sanktsioonidest kehtestatud inimõiguste ja demokraatlike eesmärkide toetamiseks;
- B. arvestades, et lisaks riigipõhiste sanktsioonidele, mille eesmärk on riigi käitumise muutmine, võttis EL hiljuti kasutusele keemiarelvade leviku ja kasutamise vastased piiravad meetmed, küberrünnakute vastased meetmed ning terrorismivastased erimeetmed;
- C. arvestades, et praegused ELi sanktsioonid on suunatud nii riiklike kui ka valitsusväliste osalejate, näiteks terroristide ja terroristlike rühmituste vastu;
- D. arvestades, et viimasel paaril kuul on esinenud arvukalt juhtumeid, kus Euroopa ettevõtted või isegi ELi liikmesriigid on rikkunud ELi sanktsioone; arvestades, et selliste rikkumiste hulgas olid näiteks sanktsioonidega hõlmatud Süüria julgeolekuametniku Ali Mamlouki visiit Itaaliasse, mürgigaaside tootmiseks vajalike komponentide saatmine Süüriasse Belgia ettevõtete poolt, Madalmaade ettevõtete abi vaidlusaluse Kertši väina silla ehitamisel, Saksamaal toodetud propellerid Vene sõjalistel mehitamata õhusõidukitel, ning Liibüa rannikuvalvele patrullkaatrite tarnimine Madalmaade ettevõtte Damen poolt;
- E. arvestades, et need juhtumid näitavad, et on vaja täpsustada praegu kehtivate sanktsioonide reguleerimisala ja ulatust ning teha kindaks, mil määral riigid ja ettevõtted vastutavad selle eest, et nende kaupade ja teenuste lõppkasutus või sihtkoht ei ole sanktsioonidega hõlmatud;
- F. arvestades, et ELi liikmesriikide asjaomased ametiasutused vastutavad karistuste jõustamise eest, samas kui nende meetmete kehtestamine otsustatakse Euroopa tasandil; arvestades, et väga oluline on tihedam koostöö ja teabevahetus nimetatud asutuste vahel, samuti Euroopa jõustamismehhanism, et tagada kehtivate ELi piiravate meetmete ühtne jõustamine ja tõlgendamine ning anda Euroopa ettevõtjatele võimalus tegutseda võrdsetel tingimustel;
- G. arvestades, et parlament on korduvalt nõudnud kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi kehtestamist selle tagamiseks, et varade külmutamine, viisakeelud ja muud sanktsioonid, mida üksikisikute ja üksuste suhtes liikmesriikide ja ELi tasandil rakendatakse, oleksid järjepidevad ja tõhusad;
- H. arvestades, et mis tahes sanktsioonirežiimi kehtestamisel tuleb tagada, et sanktsioonide nimekirja lisamine, selle läbivaatamine ja nimekirjast kustutamine toimuks läbipaistvalt;
- I. arvestades, et mitmes riigis, sealhulgas Ameerika Ühendriikides, Kanadas, Eestis, Leedus ja Ühendkuningriigis on vastu võetud inimõigustega seotud sanktsioonidel põhinevad, nn Magnitski resolutsiooniga sama tüüpi õigusaktid;

- J. arvestades, et selliste sanktsioonirežiimide juurutamisele on aktiivselt kaasa aidanud paljud kodanikuühiskonna aktivistid, eelkõige USAs sündinud ärimees William Browder pärast tema advokaadi Sergei Magnitski surma tema kinnipidamise ajal Venemaal;
- K. arvestades, et Madalmaade valitsus algatas 2018. aasta novembris ELi liikmesriikide vahelise arutelu poliitilise võimaluse üle kehtestada ELi tasandil sihipärane inimõiguste rikkujate vastane sanktsioonirežiim; arvestades, et esialgsed arutelud jätkuvad nõukogu töörühma tasandil;
1. mõistab teravalt hukka kõik inimõiguste rikkumised kogu maailmas; kutsub nõukogu üles kiiresti kehtestama autonoomse, paindliku ja reageerimisvõimelise kogu ELi hõlmava sanktsioonirežiimi, mis võimaldaks suunata sanktsioone mis tahes üksikosalejate, riiklike ja valitsusväliste osalejate, ning ka muude üksuste vastu, kes vastutavad inimõiguste raskete rikkumiste ja süsteemse korrupsiooni eest või on nendega seotud; on kindlalt veendunud, et selline režiim on ELi inimõigustealaste ja välispoliitiliste vahendite oluline osa, ning et see aitaks tugevdada ELi rolli ülemaailmse inimõiguste kaitsjana eelkõige võitluses karistamatuse vastu, ning tugevdaks toetust, mida EL pakub väärkohtlemise ohvritele ja inimõiguste kaitsjatele kogu maailmas;
  2. võtab teadmiseks USA kongressi poolt 2016. aastal vastu võetud inimõiguste rikkumist reguleeriva üldakti (Global Magnitsky Act), mis järgnes 2012. aastal vastu võetud Sergei Magnitski juhtumi eest vastutavaid isikuid käsitlevale õigusaktile (Sergei Magnitsky Rule of Law Accountability Act), mille eesmärk oli karistada isikuid, kes vastutasid korrupsiooni vastu võitleja, advokaat Sergei Magnitski surma eest Venemaa vanglas pärast tema kinnipidamist ebainimlikes tingimustes, tahtlikku hooletussejätmist ja piinamist;
  3. rõhutab, et inimõiguste rikkujate vastane ELi sanktsioonirežiim peaks tuginema parlamendi 2014. aasta 2. aprilli nn Magnitski resolutsioonil, milles kutsuti nõukogu üles koostama ELi ühisnimekiri ametnikest, kes on vastutavad Sergei Magnitski surma, sellele järgnenud kohtuliku kinnimätsimise ning Magnitski perekonna üha jätkuva tagakiusamise eest; rõhutab vajadust inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi järele, mis võimaldaks karistada isikuid, kes on seotud inimõiguste rikkumistega kõikjal maailmas, ning mis peaks sõnaselgelt ja sümboolselt kandma Sergei Magnitski nime; väljendab heameelt asjaolu üle, et ka teisel pool Atlandi ookeani on vastu võetud sarnased õigusaktid, mis on suunatud inimõiguste rikkujate vastu kogu maailmas; rõhutab, et inimõiguste rikkujate vastutusele võtmiseks on vaja Atlandi-ülest koostööd; julgustab muid demokraatiasid välja töötama sarnaseid vahendeid;
  4. rõhutab, et see režiim peaks võimaldama kehtestada piiravaid meetmeid, eelkõige varade külmutamist ja ELi sisenemiskeeldu selliste isikute või üksuste suhtes, kes vastutavad, on seotud, abistavad, rahastavad või aitavad kaasa inimõiguste rängale rikkumisele, kuritarvitamistele ja süsteemsele korrupsioonile; rõhutab, et on vaja selgelt määratleda rikkumiste ulatus, mis võib muu hulgas hõlmata piinamist, kadunuks jäämist, inimkaubandust, poliitilist vangistatust ja korrupsiooni, samuti tuleks luua sobivad seaduslikud võimalused, mille kaudu nimekirja kandmist saab vaidlustada;
  5. on veendunud, et uus režiim mõjutab asjaomaste isikute ja üksuste käitumist, ning et sellel on ka hoiatav mõju; rõhutab sel eesmärgil vajadust, et kõik ELi

liikmesriigid tõlgendaksid, selgitaksid ja tagaksid sanktsioonide kohaldamise ühetaolisel ja järjekindlal viisil; nõuab tungivalt, et liikmesriigid ja komisjon tugevdaksid koostööd ja omavahelist teabe jagamist ning töotaksid välja Euroopa järelevalve- ja jõustamismehhanismi sõltumatu organi kujul, nt sanktsioonide kohus või tribunal, et leida lahendus praegusele olukorrale, kus sanktsioone pidevalt rikutakse, mis õõnestab ELi välispoliitika usaldusväärset;

6. väljendab heameelt komisjoni presidendi ettepaneku üle liikuda nõukogu otsuste tegemisel ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas ühehäälsusest kaugemale ja nõuab tungivalt, et nõukogu võtaks selle uue sanktsioonivahendi vastu nii, et otsuseid inimõiguste alaste sanktsioonide kehtestamiseks saaks nõukogus vastu võtta kvalifitseeritud häälteenamusega;
7. toetab esialgseid arutelusid nõukogu tasandil sellise sanktsioonivahendi loomise üle; nõuab tungivalt, et kõrge esindaja ja tema talitused lähtuksid konstruktiivsest ja ennetavast lähenemisviisist, et viia need arutelud edukalt lõpule, ning eeldab, et kõrge esindaja annab sellest parlamendile aru; rõhutab, kui oluline on parlamendi järelevalve selle tulevase režiimi üle, eelkõige seoses nimekirja kandmise ulatuse ja määratlusega ning samuti võimalustega kasutada edasikaebeõigust;
8. kutsub kõiki liikmesriike üles tagama, et nii nende ametivõimud kui ka nende territooriumil registreeritud äriühingud oleksid täielikus kooskõlas nõukogu otsustega, mis käsitlevad üksikisikute ja üksuste vastu suunatud piiravaid meetmeid, eelkõige nimekirja kantud isikute varade külmutamist ning inimõiguste rikkumisest tulenevaid, vastavale territooriumile lubamise piiranguid; väljendab muret hiljutiste teadete pärast nende otsuste rikkumiste kohta ja tuletab liikmesriikidele meelde nende rahvusvahelise õiguse kohast kohustust tagada oma territooriumil selliste isikute vahistamine ja kinnipidamine, keda kahtlustatakse jõhkrates massikuritegudes;
9. nõuab, et ELi välissuhetes kasutataks sanktsioone sidusamalt, ning sealhulgas soovib, et nõukogu ja komisjon ilmutaksid sanktsioonide kehtestamise protsessis suuremat läbipaistvust, et tagada kehtestatud sanktsioonide suurem usaldusväärsus;
10. rõhutab selle olulisust, et tulevane inimõiguste rikkujate vastane ELi sanktsioonirežiim on kooskõlas olemasolevate ELi poliitikavaldkondade ja olemasolevate riigipõhiste ja horisontaalsete piiravate meetmetega ning täiendaks neid; nõuab sellega seoses tungivalt, et uus režiim ei tohi asendada kehtivate riigipõhiste meetmete inimõiguste mõõdet; on lisaks seisukohal, et mis tahes tulevane režiim peab igas osas täiendama kehtivat rahvusvahelist sanktsioonide raamistikku ja olema sellega kooskõlas, eelkõige seoses ÜRO Julgeolekunõukoguga;
11. hoiatab, et selle režiimi poliitiline legitiimsus sõltub suuresti nõukogu suutlikkusest kehtestada nimekirju, lähtudes üksnes õigustest;
12. rõhutab, et kõnealune režiim peab olema õiguslikult korrektne, ning vastama täielikult kõrgeimatele võimalikele standarditele asjaomaste üksikisikute või üksuste nõuetekohaste menetlusõiguste kaitse ja järgimise vallas; nõuab sellega seoses tungivalt, et üksikisikute või üksuste nimekirja kandmise või sellest kustutamise otsused peavad põhinema selgetel ja eristatavatel kriteeriumidel ning olema otseselt seotud toime pandud kuriteoga, et tagada põhjalik kohtulik kontroll;

13. rõhutab, et ELi ja liikmesriikide jõupingutused karistamatuse vastu võitlemiseks peaksid olema eelkõige suunatud inimõiguste ränkade rikkumiste toimepanijatele riiklikus või rahvusvahelises kohtualluvuses süüdistuse esitamisele; kordab sellega seoses üldise kohtualluvuse põhimõtet; kutsub nõukogu üles lisama kõnealuse sanktsioonirežiimi kohaldamisalasse piiriüleised rikkumised;
14. palub, et komisjon eraldaks pärast sanktsioonirežiimi kehtestamist piisavalt vahendeid ja oskusteavet selle jõustamiseks ja selle üle järelevalve teostamiseks, ning eelkõige hoolitseks selle eest, et nii ELis kui ka asjaomastes riikides antaks avalikkusele nimekirjade kohta teavet;
15. avaldab austust kodanikuühiskonna aktivistidele seoses nende väsimatute jõupingutustega, millega nad toetavad üksikute rikkujate vastu suunatud sanktsioonide kehtestamist; soovib luua ekspertidest ja kodanikuühiskonna esindajatest koosnev ELi tasandi nõuandekomitee, mis annaks oma panuse nõukogus praegu peetavatesse tulevase inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi teemalistesse aruteludesse;
16. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, ÜRO peasekretärile ning Euroopa Nõukogu peasekretärile.